



K l a s t e r I n n o w a c j i S p o ł e c z n y c h

ASOS

MAPA LOKALNYCH POTRZEB SENIORÓW





KLASTER INNOWACJI SPOŁECZNYCH

Klaster Innowacji Społecznych to konsorcjum śląskich organizacji i przedsiębiorstw społecznych. Nasze projekty i przedsiębiorstwa biznesowe realizujemy wspólnie pod szyldem Klastra, charakteryzuje je innowacyjne podejście do rozwiązywania problemów społecznych, etyka w biznesie oraz odpowiedzialne zarządzanie.

Realizujemy projekty strategiczne dla administracji publicznej, w tym projekty operatorskie głównie w obszarze edukacji, cyfryzacji i polityki międzynarodowej. Od lat zajmujemy się także bezpłatną pomocą prawną i wspieraniem osób pokrzywdzonych przestępstwami.



K l a s t e r I n n o w a c j i S p o ł e c z n y c h

PROJEKT MAPA LOKALNYCH POTRZEB SENIORÓW

W ramach projektu Mapa Lokalnych Potrzeb Seniorów zrekrutowaliśmy 15 grup seniorów pochodzących z 15 gmin województwa śląskiego. Średnia liczba uczestników jednej grupy to ok. 25 osób. Łącznie w projekcie wzięło udział 488 seniorów, z czego przeważającą większość stanowiły kobiety. Wśród uczestników znalazły się osoby niepełnosprawne oraz osoby o ograniczonej zdolności ruchowej.

Gminy z województwa śląskiego biorące udział w projekcie: Wiry, Milówka, Psary, Poręba, Lelów, Janów, Gaszowice, Bobrowniki, Pyskowice, Toszek, Rajcza, Jaworze, Kotulin, Poczesna i Kalety.





K l a s t e r I n n o w a c j i S p o ł e c z n y c h

SPACERY BADAWCZE

Projekt pozwolił nam lepiej zrozumieć potrzeby i problemy z którymi zmagają się seniorzy na terenach zaangażowanych gmin. Podczas jego realizacji zorganizowaliśmy 15 warsztatów z partycypacji obywatelskiej podczas których seniorzy poznali narzędzia oraz korzyści wynikające z partycypacji społecznej, dzięki czemu będą mogli skuteczniej kontrolować procesy decyzyjne lokalnych władz i wywierać wpływ na samorządy gminne.

Następnie zorganizowaliśmy 15 spacerów badawczych w celu zebrania informacji o potrzebach seniorów w zakresie lokalnej infrastruktury. Ta terenowa metoda badawcza służy badaniu przestrzeni, mapowaniu konkretnych miejsc i elementów wymagających interwencji oraz obserwacji aktualnego użytkowania przestrzeni. Spacer pozwala zrozumieć jak funkcjonuje przestrzeń oraz jak dostosować dany teren do potrzeb obecnych i przyszłych użytkowników.



K l a s t e r I n n o w a c j i S p o ł e c z n y c h

SPACERY BADAWCZE





Klaster Innowacji Społecznych
EFEKTY WSPÓŁPRACY Z SENIORAMI



K l a s t e r I n n o w a c j i S p o ł e c z n y c h

WSPÓLNA PRACA NAD MAPAMI

Po opracowaniu pierwszej wersji, mapa lokalnych potrzeb została przekazana do konsultacji i wnikliwej analizy seniorów pozwalając im tym samym wprowadzić ostatnie uwagi i pomysły. Zorganizowaliśmy

15 spotkań z przedstawicielami władz lokalnych by oficjalnie przekazać stworzone w ramach projektu Mapy Lokalnych Potrzeb Seniorów władzom i omówić możliwości realizacji propozycji seniorów.





K l a s t e r I n n o w a c j i S p o ł e c z n y c h

PRZEKAZANIE MAP LOKALNYCH POTRZEB SENIORÓW

- › Wry
- › Poczesna
- › Gaszowice
- › Jaworze

- › Pyskowice
- › Lełów
- › Miłówka
- › Poręba

- › Bobrowniki
- › Rajcza
- › Kotulin
- › Psary

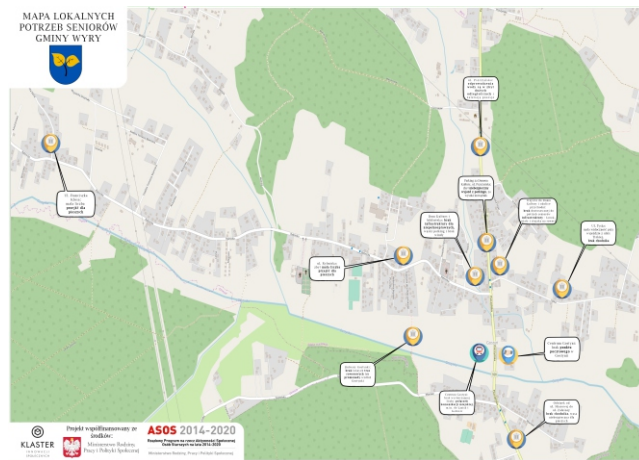
- › Kalety
- › Toszek
- › Janów

REALIZACJA PROJEKTU W WYRACH

Uczestnikami projektu byli członkowie Klubu seniora działającego przy lokalnym Domu Kultury. Spotkania w ramach projektu odbywały się we wspomnianym Domu Kultury.

W gminie Wiry seniorzy wyróżnili kilka miejsc w których brakuje przejść dla pieszych, przez co mieszkańcy muszą przechodzić przez jezdnię w miejscach niebezpiecznych. Niewystarczająca ilość przejść dla pieszych, brak chodników oraz infrastruktura niedostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych to główne problemy wpływające na poczucie bezpieczeństwa i komfort seniorów oraz innych pieszych. Szczególnie ważne dla seniorów są okolice przychodni i wejście do Domu Kultury, gdzie brakuje ławek, wiaty i stojaka na rowery.

Seniorzy zwrócili uwagę na niewykorzystany potencjał bulwarów Gostynki. Ich propozycja obejmuje stworzenie leśnych tras rowerowych lub



promenady wzdłuż Gostynki. Dzięki temu bulwary będą miejscem przyjaznym i tętniącym życiem. Mieszkańców ul. Pszczyńskiej regularnie dotyka problem związany z zalewaniem posesji, gdyż odprowadzenia wody są w zbyt dużych odległościach.

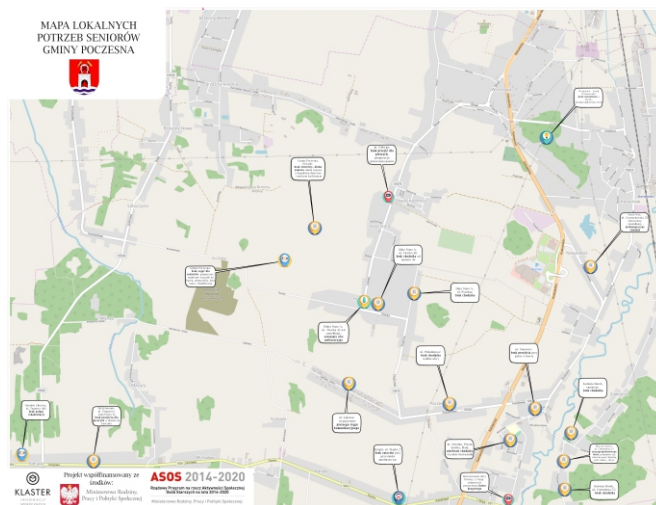
WIRY

REALIZACJA PROJEKTU W POCZESNEJ

Uczestnicy projektu Mapa Lokalnych Potrzeb Seniorów z Poczesnej to członkowie Nieformalnej grupy seniorów. Seniorzy wskazali miejsca w gminie w których brakuje przejść dla pieszych, chodników oraz zatoczki autobusowej. W Lasku Wrzosowskim brakuje oświetlenia i ławek – teren wymaga uporządkowania. Zwrócili również uwagę, że w Ośrodku Zdrowia brakuje usług rehabilitacji, na które seniorzy muszą dojeżdżać do bardziej odległych miejsc.

Przedstawiono pomysł budowy siłowni pod chmurką lub placu zabaw na niezagospodarowanych terenach (ul. Cmentarna 17) oraz postawienia lustra drogowego na skrzyżowaniu ulic Prostej i 1 Maja.

Seniorzy chcieliby również móc skorzystać z zajęć takich jak kursy tańca, basen czy gimnastyka. W Nieradzie brakuje świetlicy czy domu seniora z dogodnym dojściem i aneksem kuchennym.



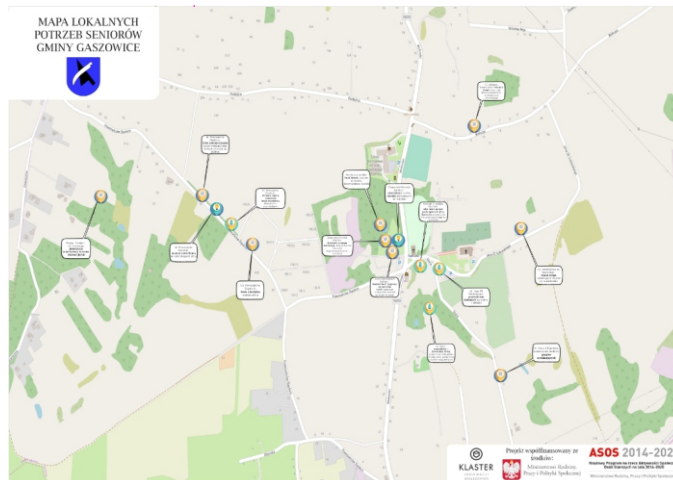
POCZESNA

REALIZACJA PROJEKTU W GASZOWICACH

Uczestnikami projektu Mapa Lokalnych Potrzeb Seniorów byli członkowie nieformalnej grupy seniorów działającej przy Stowarzyszeniu Działów Lokalnych Spichlerz. Spotkania odbywały się w Ośrodku Kultury Zameczek w Czernicy.

Seniorzy dostrzegli brak oświetlenia, progów zwalniających, ławek i zabezpieczeń przed wtargnięciem dzikich zwierząt na jezdnię. Rosnące przy ul. Powstańców topole zagrażają bezpieczeństwu zarówno kierowców, jak i przechodniów. Ul. Biskupa z kolei, wymaga remontu z uwzględnieniem jej poszerzenia oraz odwodnienia.

Zaproponowano również rekultywację terenów rekreacyjnych "Osinka" oraz wykup przez gminę zaniedbanych terenów przy ul. Starej w celu stworzenia parku. Zameczek w którym znajduje się Centrum Kultury również wymaga remontu oraz co ważniejsze, budowy podjazdu dla osób niepełnosprawnych i starszych.



GASZOWICE





REALIZACJA PROJEKTU W JAWORZU

W Jaworzu uczestnikami projektu była grupa słuchaczy z Uniwersytetu Trzeciego Wieku, których spotkania odbywały się w sali „Pod Goruszką”.

Dla seniorów problemem jest zła organizacja komunikacji publicznej, tj. głównie nieodpowiednia częstotliwość kursów autobusowych, nasilający się w pewnych miejscach ruch samochodowy oraz brak wytyczonych traktów rowerowych. Seniorzy zwrócili również uwagę na kilka niebezpiecznych przejść dla pieszych oraz brak oświetlenia w wybranych lokalizacjach.

Miejscem z niewykorzystanym potencjałem rekreacyjno-kulturalnym jest Wzgórze Goruszka, gdzie seniorzy zaproponowali organizację rodzinnych pikników lub zagospodarowanie terenu pod sporty zimowe



JAWORZE

REALIZACJA PROJEKTU W PYSKOWICACH

W gminie Pyskowice osobami zaangażowanymi w projekt byli słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Spotkania odbyły się w Miejskiej Bibliotece Publicznej uczestniczyło.

Seniorzy z Pyskowic zwrócili uwagę na brak ścieżek rowerowych w mieście i tras prowadzących poza miasto. Problemem są również zalegające na chodnikach i terenach zielonych liście oraz nieestetyczne kontenery na śmieci. Remontu wymaga chodnik, który jest nieprzejezdny dla wózków w kierunku szkoły specjalnej.

Seniorzy przedstawili swoje propozycje dotyczące zmian w kursowaniu komunikacji publicznej oraz stworzeniu alternatywnej drogi do Gliwic. Zaproponowali również budowę sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic Wojska Polskiego i Wyzwolenia oraz na skrzyżowaniu ul. Wojska Polskiego i ul. Fryderyka Chopina, gdzie znajduje się niebezpieczne przejście dla pieszych.



PYSKOWICE





REALIZACJA PROJEKTU W LELOWIE

Uczestnikami projektu z Lelowa byli członkowie Klubu seniora, którzy spotykali się w Gminnej Bibliotece Publicznej.

Wśród najczęściej wymienianych braków gminnej infrastruktury znalazły się ławki, stojaki na rowery oraz toalety publiczne. Seniorzy zwrócili uwagę na niebezpieczne przejścia dla pieszych oraz miejsca niedostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Pod względem bezpieczeństwa ważna dla seniorów jest również przebudowa niebezpiecznego skrzyżowania przy Domu Pomocy Społecznej.

Dla seniorów istotnym punktem jest brak dostępu do opieki świątecznej i weekendowej w Gminnym Ośrodku Zdrowia. W razie takiej potrzeby, muszą korzystać z opieki lekarskiej dostępnej w Koniecpolu, do którego z kolei nie ma połączeń autobusowych z centrum Lelowa.

Seniorzy zaproponowali budowę chodnika i ścieżki rowerowej, będącej częścią szlaku rowerowego Orlich Gniazd, gdyż jest to miejsce lubiane i często uczęszczane przez całe rodziny. Ponadto przedstawili pomysł ulokowania



w sąsiedztwie przyszkolnych terenów sportowych gminnego kąpieliska z dostępnością dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów, które byłoby jednocześnie miejscem rekreacji plenerowej dla rodzin.

LEŁÓW



REALIZACJA PROJEKTU W MILÓWCE

W gminie Milówka w projekt zaangażowani byli słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Spotkania organizowane były w Gminnym Ośrodku Kultury.

W gminie Milówka seniorzy zwrócili szczególną uwagę na brak dostępu do toalet publicznych, brak kontenerów na śmieci oraz wymagające remontu drogi dojazdowe i chodniki. Wyrazili swoje zaniepokojenie poziomem bezpieczeństwa w gminie, dlatego zasugerowali zainstalowanie monitoringu w miejscach publicznych oraz patrolowanie przez policję okolicy w godzinach wieczornych.

Zaproponowali również własne pomysły na zagospodarowanie nieużywanego budynku Zespołu Szkół Technicznych przy ul. Dworcowej 3, lepsze wykorzystanie potencjału kulturalnego kina "Tęcza" oraz rewitalizację historycznego budynku stacji PKP (dawna Kolej Wiedeńska) wraz ze skwerem przed stacją.

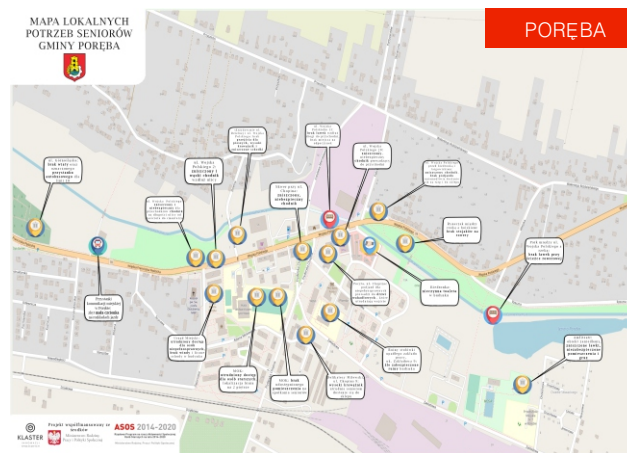


MILÓWKA

REALIZACJA POTRZEB W POREBIE

W gminie Poręba zaangażowanymi uczestnikami projektu Mapa Lokalnych Potrzeb Seniorów była grupy teatralne "Na przekór" oraz grupy "Retro". Ich spotkania odbywały się w Miejskim Centrum Kultury.

W gminie Poręba seniorzy zwrócili uwagę na potrzeby infrastrukturalne, takie jak brak przejść dla pieszych, wymagające remontu chodniki oraz brak stojaków na rowery. Przy ul. Wojska Polskiego oprócz zniszczonego chodnika, brak podjazdu uniemożliwia dostanie się na targ i do sklepu. Podjazd dla niepełnosprawnych na poczcie przy ul. Chopina prowadzi do drzwi wahadłowych, które utrudniają wejście. Utrudniony dostęp dla osób niepełnosprawnych jest również w Urzędzie Miasta, gdzie brakuje windy, a w budynku są liczne schody. Seniorzy zgłosili również problemy związane z utrudnionym dostępem dla osób starszych do Miejskiego Ośrodka Kultury w którym chcieliby również móc skorzystać z udostępnionego pomieszczenia na spotkania seniorów. Przy ul. Wojska Polskiego brakuje ławek wzdłuż drogi do przychodni, gdzie seniorzy mogliby odpocząć. Ławek brakuje również w kilku innych lokalizacjach.



Przy ul. Górnośląskiej brakuje wiaty oraz oznaczonego przystanku autobusowego dla linii 10. Uwagi wymaga zaniedbany Amfiteatr, gdzie znajdziemy zniszczone ławki, niezabezpieczone pomieszczenia i gruz. Zagrożenie stanowią też źle zabezpieczone ruiny stołówki upadłego zakładu pracy.



REALIZACJA PROJEKTU W BOBROWNIKACH

W Bobrownikach wzięli udział seniorzy z Koła seniorów będącego regionalnym oddziałem Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów z Czeladzi, których spotkania odbywały się w "Sołtysówce" w Rogoźniku.

Seniorzy zwrócili uwagę na złe zarządzanie cmentarzem, gdzie brakuje ławek i oświetlenia, a droga wymaga remontu. Na terenach rekreacyjnych gminy brakuje ławek, oświetlenia, koszy na śmieci oraz toalet. Część z tych problemów dotyczy również Ścieżki seniora.

Wśród zaniedbanych obiektów wyszczególniono zdewastowany przystanek autobusowy Rogoźnik-Szamotownia. Na przystanku Sołtysówka brakuje z kolei ławki i wiaty przystankowej. Wzorcowym jest według seniorów przystanek autobusowy na skrzyżowaniu ulic Tadeusza Kościuszki i Adama Mickiewicza i to właśnie tak powinny wyglądać inne gminne przystanki.

Obraz gminy psuje dzikie śmietnisko



zlokalizowane na pustym placu gminnym. Na bezpieczeństwo w gminie negatywnie wpływa brak ostrzegawczej sygnalizacji świetlnej przy OSP oraz brak rozdzielania chodników i ścieżek rowerowych przy ul. Kościuszki.

REALIZACJA PROJEKTU W RAJCZY

W gminie Rajcza w projekt zaangażowane były osoby ze Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Spotkania w ramach projektu Mapa Lokalnych Potrzeb Seniorów odbywały się w Gminnym Ośrodku Kultury.

Seniorzy wśród problemów z infrastrukturą gminną wymieniali najczęściej kwestie wymagających remontu dróg i chodników, wspomnieli również

o dzikim wysypisku śmieci znajdującym się w alei prowadzącej do parku za cmentarzem oraz nieczynnych lub niedostępnych toaletach publicznych. Na Mapie Lokalnych Potrzeb Seniorów zaznaczone zostały miejsca w których infrastruktura nie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Seniorzy zaproponowali umieszczenie na cmentarzu parafialnym tablicy upamiętniającej pochowanych tam legionistów. Inną ciekawą propozycją było stworzenie plaży miejskiej na bulwarach rzeki Ujsoła. Brakuje również bezpiecznego miejsca kąpielowego nad Sołą. Wśród zaniedbanych obiektów będących zabytkami techniki znalazł się Zespół pałacowo-parkowy, gdzie seniorzy widzą potrzebę wymiany tablic informacyjno-historycznych oraz uporządkowania alejek spacerowych. Ponadto, uwagi potrzebuje zaniedbany zabytkowy młyn i mała elektrownia wodna.



REALIZACJA PROJEKTU W KOTULINIE

W Kotulinie osobami zaangażowanymi w projekt byli członkowie Koła seniorów. Spotkania były organizowane w Domu Parafialnym przy Kościele św. Michała Archaniota. Seniorzy zwrócili uwagę na braki w infrastrukturze dotyczące toalet publicznych oraz chodników. W szczególności brak chodników negatywnie wpływa na bezpieczeństwo w gminie. Na Mapie Lokalnych Potrzeb Seniorów z Kotulina zaznaczone są również drogi wymagające remontu.

Na terenie objętym projektem znajduje się kilka zniszczonych i zaniedbanych obiektów, które wymagają ingerencji władz lokalnych. Do obiektów tych należy m.in.: dawna poczta i przedszkole oraz Park Przypałacowy w którym brakuje oświetlenia oraz uporządkowanych alejek. Remontu wymaga również mostek oraz przepust wodny znajdujący się na



skrzyżowaniu ulic Gliwickiej, Kolejowej i Świbskiej.

Seniorzy z Kotulina, mając na uwadze również potrzeby swoich dzieci i wnuków, zaproponowali miejsce budowy przedszkola.

REALIZACJA PROJEKTU W TOSZKU

W gminie Toszek aktywnymi uczestnikami projektu były osoby z Koła seniorów, których spotkania odbywały się w Centrum Kultury Zamek w Toszku.

Najczęściej wymienianymi problemami infrastrukturalnymi seniorów w Toszku były uszkodzone chodniki, które dla osób o ograniczonej zdolności poruszania się stanowią realne zagrożenie. Na Mapie Lokalnych Potrzeb Seniorów umieszczono również miejsca, które nie są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz takie, w których seniorzy widzą potrzebę umieszczenia ławek oraz koszy na śmieci. Istotnym punktem ze względu na bezpieczeństwo są okolice szkoły i przystanku przy ul. Dworcowej, gdzie wzmożony ruch zagraża dzieciom oraz ich opiekunom.

TOSZEK



W miejscu pamięci po dawnej synagodze, znajduje się zaniedbana tablica historyczna, które wymaga odnowienia. Ponadto seniorzy zwrócili uwagę na brak odpowiednich oznakowań turystycznych.

W gminie brakuje przyjaznych skwerów i parków. Stary Park oraz istniejące skwery wymagają rewitalizacji.

REALIZACJA PROJEKTU W KALETACH

W projekcie Mapa Lokalnych Potrzeb Seniorów wzięli udział członkowie Klubu seniora. Spotkania odbywały się w Miejskim Domu Kultury.

Seniorzy zwrócili uwagę na potrzeby związane z zapewniającą bezpieczeństwo infrastrukturą, tj. brakujące przejścia dla pieszych, progi zwalniające oraz niebezpieczny wyjazd na ścieżkę rowerową prowadzącą z Kalet do Drutarni.

Seniorzy zaproponowali umieszczenie w wybranych miejscach w gminie dodatkowych ławek. Ponadto, przy Miejskim Ośrodku Kultury brakuje wiaty dla rowerów, platformy umożliwiającej dostęp osobom niepełnosprawnym oraz miejsc parkingowych.

W okresie zimowym istnieje potrzeba odśnieżania



ulic i chodników. Problemem są okolice ul. Lublinieckiej, gdzie zbiera się woda i lód, utrudniając tym samym autobusom ominięcie aut stojących na parkingu.

KALETY

REALIZACJA PROJEKTU W PSARACH

Uczestnikami projektu Mapa Lokalnych Potrzeb Seniorów byli słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku, którzy spotykali się w Miejskiej Bibliotece Publicznej.

Problemem w tej gminie jest brak połączeń autobusowych z miejscami istotnymi dla seniorów, m.in. z przystankiem “Czeladź Szpital”. Ponadto rozkłady jazdy autobusów wymagają modyfikacji by stanowić odpowiedź na potrzeby seniorów z uwzględnieniem nocnych kursów.

Seniorzy zwrócili również uwagę na niebezpieczne przejścia dla pieszych i zaproponowali instalację inteligentnej sygnalizacji świetlnej. Ponadto zaproponowali budowę progów zwalniających oraz wprowadzenie ograniczeń prędkości na ul. Szkolnej

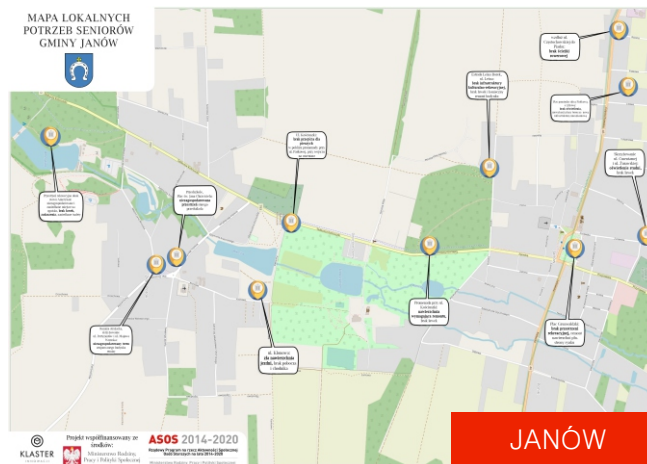


i ul. Wiejskiej. Seniorzy przedstawili pomysł adaptacji budynku biblioteki lub gminnego pustostanu na rzecz przestrzeni dla dziennego domu opieki lub rozbudowę budynku biblioteki o dodatkowe pomieszczenia. Kolejnym problemem seniorów jest to, że Ośrodek Zdrowia nie posiada windy. Jest niedostosowany do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami.

REALIZACJA PROJEKTU W JANOWIE

W projekcie Mapa Lokalnych Potrzeb Seniorów uczestniczyli członkowie Stowarzyszenia Seniorów. Ich spotkania organizowane były w Urzędzie Gminy.

Seniorzy wskazali miejsca w których brakuje oświetlenia oraz ścieżek rowerowych. Seniorzy widzą potrzebę budowy przejścia dla pieszych w pobliżu promenady przy ul. Parkowej, przy wejściu na cmentarz. Ul. Klonowa wymaga remontu drogi, z uwzględnieniem budowy chodnika. Seniorzy zaproponowali wykorzystanie przestrzeni rekreacyjnej obok stawu Amerykan, która jest niezagospodarowana i zaniedbana. Byłaby idealnym miejscem na organizację ognisk. Zaproponowali również wykorzystanie niezagospodarowanego terenu zrujnowanego budynku remizy strażackiej oraz



starego przedszkola. Przy Estradzie Leśnej Borek brakuje infrastruktury kulturalno-rekreacyjnej oraz ławek, konieczny jest remont budynku. Na Placu Grunwaldzkim remontu nawierzchni wymaga północna strona rynku. Brakuje tam również przestrzeni rekreacyjnej. Kolejnym miejsce wymagającym remontu nawierzchni jest promenada przy ul. Kościuszki.



KONFERENCJA PODSUMOWUJĄCA

Wnioski zebrane na podstawie pracy z grupą badawczą 488 seniorów pochodzących z 15 gmin biorących udział w projekcie “Mapa Lokalnych Potrzeb Seniorów”. Wśród najczęściej powtarzanych problemów i potrzeb, Seniorzy wymieniali: remont chodników i dróg, brak przejść dla pieszych, infrastruktura niedostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych (głównie brak podjazdów umożliwiających niepełnosprawnym i osobom starszym komfortowy dostęp do budynków), brak ławek, brak ścieżek rowerowych, brak oświetlenia. Ponadto seniorzy zwracali uwagę na niezagospodarowane lub zaniedbane tereny, na których proponowali najczęściej stworzenie miejsc rekreacji. W niektórych gminach wskazywali miejsca,

które negatywnie wpływają na otoczenie ze względów estetycznych, jak i wielokrotnie ze względów bezpieczeństwa. Zgłaszali uwagi do organizacji komunikacji publicznej, zarówno infrastruktury, tj. budowa zatoczek autobusowych oraz wiat przystankowych, jak i rozkładu jazdy – nowych tras oraz godzin dodatkowych kursów.

Seniorzy wykazali się wrażliwością nie tylko na potrzeby swoje, ale także swoich dzieci i wnuków. Słuchając głosu seniorów, władze zyskują pośrednio dostęp do wiedzy o potrzebach i problemach również innych grup wiekowych. Korzyści kształtowania polityki lokalnej z aktywnym udziałem seniorów są zatem niezaprzeczalne.





Klaster Innowacji Społecznych

ul. Siemińskiego 22, 44-100 Gliwice
2 piętro

tel.: +48 732 259 513
e-mail: kontakt@klaster.org.pl

Redaguje zespół
Klastra Innowacji Społecznych:

Petros Tovmasyan
Robert Kłosowski
Piotr Czarnojańczyk
Daria Szafarczyk
Paulina Zalewska
Bartosz Rybczak